

Interaktiv grafik - begrebsforklaringer

Til brugere af interaktiv grafik om indkomster

Her kan findes svar på de mest oplagte spørgsmål til Danmarks Statistiks interaktive grafik om indkomstfordeling, samt forklaringer på de anvendte begreber.

[Hvor nøjagtig er denne opgørelse?](#)

[Hvorfor familiens indkomst?](#)

[Hvad er disponibel indkomst?](#)

[Hvad er værdien af boligen og lejeværdi?](#)

[Hvordan beregnes den ækvivalerede disponible indkomst?](#)

[Hvordan er rangeringen lavet, og hvem indgår i opgørelserne?](#)

[Hvor har Danmarks Statistik indkomstoplysningerne fra?](#)

[Hvad er risiko for fattigdom?](#)

[Hvordan skal ækvivaleret disponibel indkomst tolkes?](#)

[Sammenhæng med OECDs *Compare your income*?](#)

[Mere information](#)

Hvor nøjagtig er denne opgørelse?

Alt i alt vurderes værktøjet at give en rigtig fin pejling af en husstands placering i indkomstfordelingen, når det handler om de opsparings- og forbrugsmuligheder, en husstands indkomst giver. Helt nøjagtige bliver denne type opgørelser dog aldrig.

Tallene, som brugernes indkomst sammenlignes med, er baseret på meget detaljerede indkomstoplysninger for alle familier bosat i Danmark i 2013. Opgørelsen viser altså, hvor en person/husstand ville være placeret i indkomstfordelingen i 2013.

En præcis opgørelse forudsætter naturligvis, at brugeren har indtastet den korrekt definerede disponible indkomst, som svarer til den disponible indkomst Danmarks statistik bruger i beregningen. Se flere detaljer under punktet *Hvad er disponibel indkomst*.

Der knytter sig nogen usikkerhed omkring opgørelserne af lejeværdi af egen bolig. Det skyldes blandt andet det forhold, at andelsboliger ikke er med i Danmarks Statistiks opgørelse. Læs mere i afsnittet om lejeværdi.

Når indkomsten justeres for familiestørrelsen ved ækvivaleringen, benytter Danmarks Statistik, ligesom Eurostat, en særlig formel. De enkelte husstandes forbrugsmønstre er dog forskellige, ligesom der nok er store variationer fra land til land, når det kommer til de økonomiske stordriftsfordele, der er ved at bo flere sammen frem for at bo alene. Se afsnittene om ækvivaleret disponibel indkomst.

I opgørelsen beregnes lejeværdi og ækvivaleringsfaktoren ens for alle inklusiv for brugere af værktøjet.

Hvorfor familiens indkomst?

Ved måling af indkomstulighed betragtes hele familiens indkomst. Man ønsker at måle forskellen i forbrugsmuligheder. Tænk for eksempel på en familie med børn. De yngste børn har ingen personlig indkomst, men det er ikke ensbetydende med, at de er fattige. De er en del af en familie.

Ved måling af indkomstulighed fordeles familiens indkomst ligeligt mellem alle familiemedlemmer. Hver af familiens medlemmer indgår herefter i indkomstfordelingen med familieindkomsten efter den er korrigeret for eventuel værdi af ejerboligen og familiens størrelse. Alle familiens medlemmer antages altså at have samme forbrugs- og opsparingsmuligheder uanset hvem i familien, som tjener pengene.

Hvad er disponibel indkomst?

Den disponible indkomst er indkomsten, efter at indkomstskatter og renteudgifter er betalt. Indkomsten består typisk af løn, overskud af selvstændig virksomhed, offentlige overførsler og formueindkomster inkl. renteudgifter, gevinster ved køb og salg af værdipapirer samt udbytter. Den disponible indkomst er inkl. lejeværdi af egen bolig.

Ved udbetaling af pensioner indgår kun de løbende pensioner i den disponible indkomst. Det vil sige rate- og livrentepensioner. Udbetalinger af kapitalpensioner indgår ikke.

Avance ved køb og salg af bolig og arv er ikke en del af Danmarks Statistiks opgørelse af den disponible indkomst.

Optagelse af lån betragtes ikke som en indkomst. Afdrag på lån betragtes ligeledes som opsparing. Derfor trækkes afdrag på fx boliglån ikke fra den disponible indkomst.

Der er flere udgiftstyper, hvor man kan blive i tvivl om, hvorvidt de indgår i den disponible indkomst eller ej. Følgende udgifter/former for opsparing betragtes som obligatoriske, og de fratrækkes derfor indkomsten i Danmarks Statistiks opgørelser:

- Indbetalinger på arbejdsmarkedspensioner
- Renteudgifter
- Ejendomsværdiskat
- Arbejdsmarkedsbidrag

Følgende udgifter/former for opsparing betragtes som frivillige eller fratrækkes ikke den disponible indkomst af andre årsager:

- Kirkeskat
- Private pensionsindbetalinger
- Grundskyld
- Overskud af selvstændig virksomhed indsat på virksomhedsordningen.
- TV-licens
- Bidrag til A-kasse, herunder efterlønsbidrag

Hvordan beregnes den ækvivalerede disponible indkomst?

Ved ækvivalering justeres indkomsten for familiens størrelse. Teorien er, at det er relativt dyrere at være enlig. En husstand på to personer behøver ikke en bolig, som er dobbelt så stor som den enlige, de kan måske deles om en bil, og de skal kun betale en TV-licens mv.

Formlen til beregning af ækvivaleret disponibel indkomst er:

$$A = \frac{I + 0,051 \cdot E}{0,5 + 0,5 \cdot V + 0,3 \cdot B}$$

A er den ækvivalerede disponible indkomst

I er familiens årlige indkomst efter skat og renter er betalt ekskl. lejeværdi

E er værdien af huset for boligejere

V er antal personer på 15 år og derover i familien

B er antal personer under 15 år i familien

Første voksen i en husholdning tæller for en. Øvrige voksne tæller for en halv. Det skal forstås sådan, at når forbrugsudgifterne for den første voksne i husstanden er afholdt, antages de ekstra omkostninger for efterfølgende voksne i husstanden at være ca. halvdelen. Børn tæller for 0,3 i beregningen. Denne ækvivaleringsmetode er også kendt som *OECD's modificerede skala*. Den benyttes af både Danmarks Statistik og Eurostat.

Hvordan skal ækvivaleret disponibel indkomst tolkes?

Det er relativt dyrere, at være enlig end at være fx en parfamilie. Enlige har ikke de samme økonomiske stordriftsfordele, som en større familie har. Den ækvivalerede disponible indkomst er Danmarks Statistiks bud på størrelsen af den indkomst efter skat, en enlig skal have for at opnå de samme forbrugs- og opsparingsmuligheder, som den familietype der betragtes.

Betragt fx en familie med to voksne. De har en samlet indkomst efter skat inkl. lejeværdi på 300.000 kr. Efter indkomsten er ækvivaleret, får hver af de to voksne en ækvivaleret disponibel indkomst på 200.000 kr. (se formelen ovenfor). De har altså omtrent samme forbrugs- og opsparingsmuligheder, som en enlig med en indkomst efter skat inkl. lejeværdi på 200.000 kr.

Hvad er værdien af boligen og lejeværdi?

Boligens værdi benyttes i opgørelsen for at kunne sammenligne den økonomiske situation for boligejere med lejernes. Boligejere skal ikke betale husleje. Derfor tillægges boligejernes indkomst en fiktiv lejeomkostning. Denne skal modsvare det beløb, boligejeren skulle betale i husleje for en tilsvarende bolig.

Danmarks Statistiks opgørelse fastsætter en boligs værdi, som den offentlige vurdering gældende i året. Lejeværdien er fastsat til 5,1 pct. af boligens salgsværdi i 2013-opgørelsen, som værktøj er baseret på.

Grundet manglende ejeroplysninger betragtes andelsboliger som lejeboliger i opgørelserne af indkomstulighed. Teoretisk får man et bedre bud på forbrugsmulighederne for en andelsejer ved at sætte værdien af boligen til andelsboligens salgspris.

Hvordan er rangeringen lavet, og hvem indgår i opgørelserne?

Alle personer, der bor i en familie med mindst en voksen, og som har boet i Danmark hele året, indgår i opgørelsen. Familien og bopælskommunen er defineret pr. 31 december 2013.

Den ækvivalerede indkomst er beregnet for samtlige personer i opgørelsen. Værktøjet viser, hvor stor en del af befolkningen i hele landet, din kommune eller i din aldersgruppe (i hele landet), som i 2013 havde en lavere eller højere ækvivaleret disponibel indkomst end din og din families.

Hvor har Danmarks Statistik indkomstoplysningerne fra?

Danmarks Statistiks indkomstoplysninger er hovedsageligt baseret på skatteoplysninger, samt oplysninger om indkomstoverførsler fra det offentlige og udbetaling af dagpenge fra a-kasser. Oplysningerne er indhentet med hjemmel fra *lov om Danmarks Statistik*.

Læs mere om datakilder i [dokumentationen](#) af indkomststatistikken.

Ejendomsvurderingerne er i opgørelser af indkomstulighed baseret på de offentlige ejendomsvurderinger.

Hvad er risiko for fattigdom?

Personer i *risiko for fattigdom* har en indkomst under 50 pct. af medianindkomsten. Medianindkomsten er den indkomst, hvor præcis halvdelen af befolkningen har en lavere indkomst, og halvdelen har en højere.

Der kan ikke nødvendigvis sættes lighedstegn mellem det at befinde sig i risiko for fattigdom og at være fattig. At en person er i *risiko for fattigdom* indikerer blot, at man alene ved at betragte familiens indkomst ikke kan afvise, at personen/familien er fattig. Det er således muligt, at personen har en stor formue, har andre indtægtskilder Danmarks Statistik ikke kender til (fx får penge af forældre) eller har meget lave leveomkostninger og så videre.

Udeboende studerende, hvor størstedelen er i *risiko for fattigdom*, bliver i mange fattigdomsopgørelser heller ikke betegnet som værende fattige, da deres situation for det første normalt er selvvalgt, og da det er en midlertidig situation, der - forhåbentlig - efter uddannelsen vil resultere i et job.

Risiko for fattigdom kan altså betragtes som en bruttogrube af personer med lav indkomst, hvor de fattige er en delmængde af denne grube. Det kan også beskrives således at personer, som ikke er i *risiko for fattigdom*, vurderes ikke at være fattige.

Hvad med mine ekstraordinære udgifter?

Indkomststatistik giver ikke et komplet billede af uligheden. Med undtagelse af indkomstskatter er faste udgifter ikke en del af statistikken. Personer, der har meget høje udgifter til fx høje tandlæge regninger, grundskyld på boliger med meget høj grundværdi og lignende, vil måske opleve, at dette værktøj overvurderer deres økonomiske formåen.

På samme vis indgår offentlig service ikke. En relativt stor del af pensionister har fx gratis hjemmehjælp, lægebesøg og sygehusindlæggelser. Det bidrager væsentligt til deres velfærd, særlig i et internationalt perspektiv, hvor ydelser som disse sjældent er gratis. Studerende er den gruppe i indkomststatikken, som har de laveste indkomster. Denne gruppe har adgang til gratis uddannelse, som repræsenterer en stor værdi. Den værdi er heller ikke en del af statistikken på kort sigt. På lang sigt kommer den dog med i form af de effekter, uddannelse har på lønniveau og beskæftigelse.

Sammenhæng med OECD's *Compare your income*?

Værktøjet er inspireret af OECD's interaktive grafik [Compare your income](#). Med tilladelse fra OECD er en række grafiske elementer og den grundlæggende idé genanvendt. Værktøjets tekniske [udvikler](#) og [designer](#) er ligeledes de samme, som står bag udvikling og design af OECD's værktøj.

Data som anvendes i de to værktøjer er ikke helt ens. OECD's opgørelse indeholder fx ikke et element, som lejeværdi af egen bolig. Den øvrige disponible indkomst er heller ikke opgjort på helt samme måde i de to opgørelser, og OECD bruger en anden metode til familieækvivalering. Blandt andet derfor kan man få lidt forskellige resultater afhængig af hvilket værktøj, som benyttes.

Mere information

Læs meget mere om indkomster og fordelingen heraf i publikationen [Indkomster 2013](#).

Yderligere spørgsmål til dette værktøj kan sendes til dst@dst.dk